

NICOLAE CEAUȘESCU, DESPRE REÎNHUMAREA OSEMINTELOR LUI IMRE NAGY

La Budapesta, Imre Nagy, considerat simbolul împotriviții față de URSS, era omagiat post-mortem. În acest timp, în ședința CPEX de la București, Nicolae Ceaușescu susținea că Ungaria trebuie să meargă în continuare „pe calea socialistă” Jean François Luhan/AFP/MEDIAFAX

În cursul zilei de vineri, 16 iunie 1989, s-a desfășurat la Budapesta ceremonia reînchumării rămășițelor pământești ale lui Imre Nagy, fost prim-ministru al Guvernului Republicii Populare Ungare în perioada 1953-1955 și în toamna fierbinte a anului 1956. Cu acel prilej, televiziunea ungară a transmis imagini în direct de la locul de desfășurare a evenimentului

comemorativ, între orele 9:00 și 16:00. Funerariile au fost organizate de membrii opoziției anticomuniste din Ungaria pentru cel care s-a opus sovieticilor, în timpul Revoluției din 1956, și a anunțat la 4 noiembrie 1956 retragerea țării sale din structurile politico-militare ale Organizației Tratatului de la Varșovia. Pentru acele fapte, Imre Nagy a fost capturat de sovietici

în seara de 22 noiembrie 1956, imediat după ce fostul prim-ministru și colaboratorii săi au ieșit din Ambasada Iugoslaviei de la Budapesta. Au urmat câteva luni de exil forțat în România (la Snagov), fiind ținut sub stricta supraveghere a sovieticilor și a Securității. Fiind acuzat de trădare, Imre Nagy a fost readus în Ungaria și judecat într-un proces secret. A fost condam-

nat la pedeapsa capitală, prin spânzurare. Sentința a fost executată în ziua de 16 iunie 1958, apoi a fost adusă la cunoștința opiniei publice. Trupul neînsoțit al lui Nagy a fost înmormântat într-un cimitir din afara Budapestei și multă vreme s-a menținut secretul asupra locului unde se afla.

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

A fost o zi foarte încărcată în agenda Cabinetului 2. Se ținuse ședința CPEX (10:30 - 11:55). Apoi altă ședință „la săliță” cu Nicolae Ceaușescu pe probleme agrare (12:35 - 12:50). Iar după-amiaza o „vizionare pe pasarelă” a machetelor viitoarelor magazine de pe Calea Socialismului.

Altfel, între orele 9:25 și 17:55, din anticamera Cabinetului 2 au fost înregistrați nu mai puțin de 23 de vizitatori. Agitația nu putuse fi fără legătură cu Budapesta. Cine știe ce și vor fi amintit, între patru ochi, Nicolae și Elena Ceaușescu despre „contra-revoluția” maghiară din 1956. Ajunseseră să trăiască momentul când Imre Nagy și ceilalți executați pentru „trădarea în slujba imperialismului” erau venezați ca eroi. Ca foști ilegaliști fără școli sovietice de instruire în munca de conspirativitate, se pare că soții Ceaușescu încălcă regulile de a nu discuta problemele partidului în exteriorul cadrului prestabilit. Când Gheorghiu-Dej îl înregistrase o dată în biroul lui pe Ceaușescu cu „tehnică” nouă de la Securitate, Ceaușescu nu gustase gluma delică. Dacă-l ascultau, oare, fără știrea lui și în altă parte?

„Comandamentul general” - creat la București în 1956 pentru monitorizarea crizei din Ungaria și prevenirea tulburărilor în România - fusese și Ceaușescu, din partea Armatei, și Drăghici, din partea Securității.

Între prietenele bune pe-atunci, Marta Drăghici și Lenuta Ceaușescu se vor fi schimbat multe păreri despre complicatele treburi ale bărbatilor.

Mai în miezul evenimentelor din 1956, pe relația Moscova - București - Budapesta fusese atunci Valter Roman. Fiul acestuia, Petre Roman, i-a dat apoi multe bătăi de cap Elenei Ceaușescu, căci ea nu-l dorise de ginere. Ulterior despre soluționarea acestor necazuri, Ion Stănescu, fostul președinte al Consiliului Securității Statului (1968-1972), a povestit astfel: „Eram plecat în Polonia, într-o vizită, și când m-am întors, primul vicepreședinte, generalul Răduică, îmi spune: «M-a chemat tovarășul Elena Ceaușescu și m-a rugat să găsim o soluție ca Petre Roman să plece undeva, să nu mai stea în România». Ca să-i despartă. Asta a coincis și cu dorința tatălui ca să-l trimită undeva la studii. Așa l-au trimis bursier la Toulouse. A stat trei ani acolo. Îi scria scrisori lui Zoe. Idila a continuat. Se găsesec documente. Am și publicat. (...) Mai mult el îi scria. Aproape săptămânal el îi trimitea câte o scrisori de mare dragoste”.

În alchimia revoluționară de la finele anului, frustrarea lui Roman a fost probabil echivalată în „disidentă” de către aceia care-i monitorizau de ani buni ambițiile și perspectivele politice.

Lavinia BETA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

DISCURS LA FINAL DE LICEU...

În iunie 1989 am absolvit liceul. Cei care au trecut de acest episod al vieții își mai amintesc, probabil, de gustul aceluia timp: dulce, pentru că majoritatea promitea libertate, înepător și plin de teamă, pentru că se apropiau bac-ul și apoi admiterea la facultate, amar și umbrit de incertitudine, pentru că reușita te îndepărta de casă, iar eșecul te transforma într-un fraier. E ca atunci când începi să te îndrăgostesci, iar mii de fluturi îți zboară prin sânge și fiecare pas de-al tău se așterne pe nisipuri mișcătoare. E un timp dulce-amar...

Țineam discursuri la liceu, în fața colegilor, și le citeam de pe coli de hârtie rupte din caiet și scrise cu stiloul. Unul verde, chinezesc, cu o săgeată subțire și aurie în capăt. Le recitesc și aud zgomotul penitei zgâriind hârtia. Mă întorc acolo, în

clasa de la etajul I al liceului, în a treia bancă de pe rândul de la ușă. De pupitură în care am o mapă gri, din vinilin, mi se loveșc genunchii. Nu mai port benită pe cap, iar pe sub sarafanul negru și lălau mi-am pus un tricou în locul cămășii bleu, ca mănecă scurtă. Știu că, dacă mă vede directoarea-dictatoarea, risc cel puțin un dos de palmă după ceafă. Îmi asum riscul. Sunt ultimele zile din ultimul trimestru al ultimului an de liceu...

Stimați colegi, dragi tovarăși profesori și venerată asistență. Am să mă străduiesc, în limita amintirilor și cunoștințelor, să vă demonstrez că anii de liceu, de o frumusețe tulburătoare și inegalabilă, rămân unici în viața fiecăruia.

(Continuare în pag. a II-a)

Revoluția anticomunistă din Ungaria în viziunea sovieticilor

În toamna anului 1956, trupele sovietice au înăbușit Revoluția anticomunistă din Ungaria. După mai bine de 30 de ani de la acele evenimente, consecințele intervenției sângeroase a Armatei Roșii au fost reanalizate la Moscova. Orientarea politică impusă la Kremlin de Mihail Gorbaciov a permis o reevaluare a întregii situații politice, economice, militare și sociale din statele membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia, inclusiv cea din Ungaria.

Pentru a dovedi că dorește realizarea unor reforme în blocul țărilor socialiste pe care îl conducea, liderul sovietic a fost de acord în anul 1988 cu înlocuirea lui Janos Kadar din funcția de prim-secretar al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. Schimbarea acestuia cu Karoly Grosz

a permis contestatarilor anticomuniști din Ungaria să se manifeste mai activ în viața politică a țării. Acest lucru a fost sesizat atât de autoritățile de la Budapesta, cât și de sovietici.

Mai mult decât atât, în vara anului 1989, liderul de la Kremlin a trimis un document oficial celorlalți șefi de partide comuniste din statele membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia, în care susținea ideea menținerii socialismului în Ungaria și Polonia, chiar și în condițiile existenței unor „factori perturbatori” în țările respective.

În România, informarea sovietică a fost prezentată și discutată în cadrul unei ședințe a Comitetului Politic Executiv al CC al PCR (16 iunie 1989). Cu acel prilej, Nicolae Ceaușescu a amintit că Moscova avea

JURNALUL ZILEI

Presa scrisă a continuat să „informeze” despre vizita de lucru a secretarului general în sectorul agricol. Despre noutățile de la Budapesta nu s-a dat nici o declarație publică. Bucureștenii s-au delectat cu artiști populari aduși din zece județe la Muzeul Satului.

Plural de maiestate

Ziarele au publicat reportajul despre ultima parte a vizitei de lucru făcută de Ceaușescu în unități agricole din județele Argeș, Dâmbovița și Prahova. Însoțit de Curticeanu și David, Ceaușescu a aterizat cu elicopterul și

pe ogoarele din Rocu, Leordeni, Jugureni, Cornățelu, Puchenii și Gherghița. În pluralul folosit de regii și împărații ce cuvântau ca trimiși ai lui Dumnezeu pe pământ, la capătul drumului, Ceaușescu a declarat: „Avem impresii bune despre culturile de orz și de grâu. Am constatat că și sfecla se prezintă bine. Și din elicopter am văzut că, în general, recoltele sunt bune (...) am ajuns la convingerea că județul (Prahova n.r.) poate obține o recoltă de peste 6.500 kg de grâu la hectar și de peste 7.500 kg de orz la hectar. Mă refer la media pe județ”.

(Continuare în pag. a II-a)

Nicolae Ceaușescu fusese amestecat în evenimente

Evenimentele de la Budapesta de la 16 iunie 1989 au determinat interesante reacții politice în România. Ceaușescu a reiterat poziția oficială în interpretarea lor. Căci din conducerea României care intervenise nefericit în soluționarea „contrarevoluției” din 1956 făcuse și el parte. Ceaușescu avea atunci funcția de membru al Biroului Politic și era responsabilul direcției politice a Armatei. Împreună cu Bodnăraș, Alexandru Drăghici și Leontin Sălăjan, alcătuiseră „comandamentul general” creat la București pentru monitorizarea crizei din Ungaria, prevenirea și reprimarea unor revolte din România. Fusese, s-ar fi putut spune, amestecat în reprimare.

Cu excepția protagoniștilor, istoriile acestea erau necunoscute în vara lui '89.

Informații de Știința

România aflau oficial despre evenimentele lumii din Știința. Iată ce informații citiseră despre evenimen-

tele din Ungaria, în 1956 (sursa Agerepres): „În seara zilei de 23 oct., organizații reacționare subversive au încercat să provoace la Budapesta o rebeliune contrarevoluționară împotriva puterii populare. Este evident că această aventură dușmănoasă a fost pregătită timp îndelungat, forțele reacționare străine incitând sistematic elementele antipopulare la acțiuni împotriva puterii legale. Elemente dușmănoase au folosit manifestația studențească care a avut loc la 23 octombrie în capitala Ungariei drept pretext pentru a scoate în stradă grupuri pregătite de ele înaintea, care au format nucleul rebeliunii. Ele au folosit agitatorii care semănând confuzie în popor, au căutat să provoace dezordini de masă. Au fost atacate o serie de instituții și întreprinderi publice. Huliștii fasciști care au întrecut măsura au început să jefuiească magazazine, să spargă geamurile locuințelor.

Forțele de ordine revoluționare au început să opună rezistență rebelilor. Din ordinele Președintelui Consiliu-

lui de Miniștri nou numit, Imre Nagy, orașul a fost declarat sub stare de asediu. Guvernul Republicii Populare Ungare a cerut ajutorul Guvernului URSS.

Spre sfârșitul zilei de 24 octombrie, aventura dușmănoasă a fost lichidată. La Budapesta a fost restabilită ordinea. Imre Nagy, Președintele Consiliului de Miniștri, a chemat întregul popor să păstreze calmul și ordinea.

Pe adresa CC al Partidului sosesec, din toate colțurile, scrisori ale muncitorilor care își exprimă indignarea privind acțiunile contrarevoluționare și cu întârzierea legăturilor cu URSS”.

Destinația România

După intervenția trupelor sovietice în Ungaria, Imre Nagy și alți lideri comuniști s-au retras cu familiile în incinta Ambasadei Iugoslaviei la Budapesta. Dintre ei, 27 adulți și 13 copii au ajuns în domiciliul secret la Snagov.

(Continuare în pag. a II-a)

Budapesta, pe baricade!

În iunie 1989, Budapesta a comemorat memoria martirilor săi din 1956. O istorie necunoscută românilor deși Gheorghiu-Dej și ceilalți din conducerea PCR - printre care și Ceaușescu -, se temuseră și interveniseră în evenimentele din Ungaria.

Poporul contra partidului

Până la lectura raportului secret „Despre caracterul personalității și consecințele sale” făcută de Hrusciov la Congresul al XX-lea al PCUS (februarie 1956), Stalin fusese venerat. Din acel moment, defunctul lider a fost diabolizat ca sursă a oricărui rău din lagărul comunist. În aprilie s-a anunțat și dizolvarea Cominformului. Și s-a

declanșat confruntarea dintre „stalinisti” și „reformatori” în interiorul nucleelor comuniste. Într-o primă etapă, de „stalinism” erau acuzați conducătorii din vremea proceselor staliniste post-belice. Iar cei care suferiseră erau tratați ca „naționaliști” și „reformatori”. Liderii ajunși la putere fără ajutor sovietic, au contestat și poziția Kremlinului, de centru al lumii comuniste (Enver Hodja și Mao Tze Dun). Curând au izbucnit și revolte muncitorești.

În iunie, circa 20.000 de muncitori de la uzina „Stalin” din Poznan au intrat în grevă. Protestau împotriva decalajului tot mai accentuat dintre salarii și prețuri și a creșterii normelor de producție. Intervenția forțelor de ordine s-a finalizat cu 53 de morți și

300 de răniți. Pe motiv că liderii stalinisti polonezi, pierduseră legătura cu muncitorii”, s-a reușit acceptul sovieticilor pentru schimbări la vârful partidului. În fruntea lui, după mari presiuni populare, a ajuns W. Gomułka, condamnat pentru „naționalism” în timpul lui Stalin. Tulburările de la Budapesta au fost declanșate de intelectuali și studenți. Bela Kuhn - liderul „Revoluției bolșevice maghiare” (1919), executat la Moscova în anii „marilor terori staliniste” -, era prezent în vara lui '56 ca „erou național”, în opoziție cu Rakosi, a chemat lider al Ungariei comuniste se refugiază la Moscova (1956), sub presiunea acțiunilor cercului literar „Petofi”.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

16 iunie (Vineri)
Soarele a răsărit 5:30, a apus la 21:02

Luna a răsărit la 18:43, a apus la 2:57
Sărbătoare creștină: Sfântul Ierarh Tihon al Amaturii, Făcătorul de minuni.

S-a întâmplat la 16 iunie 1989

● De la Cape Canaveral (Statul Florida) a fost lansată racheta „Titan-4”, concepută pentru a plasa în Cosmos diferite încărcături militare. Lansarea lui „Titan-4”, prevăzută pentru luna octombrie a anului '88, a fost amânată până atunci din cauza unor defecțiuni tehnice. Statele Unite intenționau să construiască și să lanseze în Cosmos cel puțin 25 de asemenea rachete.

● Viorel Vizeureanu a devenit ministru Secretar de Stat, la Ministerul Agriculturii, șef al Departamentului Agriculturii de Stat după ce Florea Gruia a fost eliberat, prin decret prezidențial, din funcție.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

16 Iunie

Nu numai la Conferința asupra drepturilor omului în Europa, care și desfășoară lucrările la Paris, București este primul pe banca acuzării. E drept că regimul prezidențial din România pare - paradoxal - să facă tot ce-i stă în putință pentru a se menține în această postură de prim acuzat, nu doar încălcând sistematic acordurile semnate, violând drepturile omului, secheștrând pe cei care gândesc altfel, dar el și înovează: pe scena internațională, e probabil pentru prima oară când bătăia devine un tip de relație diplomatică. În octombrie a anului '88, a fost amânata până atunci din cauza unor defecțiuni tehnice. Statele Unite intenționau să construiască și să lanseze în Cosmos cel puțin 25 de asemenea rachete.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● De la Cape Canaveral (Statul Florida) a fost lansată racheta „Titan-4”, concepută pentru a plasa în Cosmos diferite încărcături militare. Lansarea lui „Titan-4”, prevăzută pentru luna octombrie a anului '88, a fost amânată până atunci din cauza unor defecțiuni tehnice. Statele Unite intenționau să construiască și să lanseze în Cosmos cel puțin 25 de asemenea rachete.

● Viorel Vizeureanu a devenit ministru Secretar de Stat, la Ministerul Agriculturii, șef al Departamentului Agriculturii de Stat după ce Florea Gruia a fost eliberat, prin decret prezidențial, din funcție.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehnico-științifică româno-cubaneză.

● Viceprim-ministru al Guvernului, Lina Ciobanu s-a aflat în vizită la Havana, la lucrările Comisiei mixte interguvernamentale de cooperare economică și tehn

BUDAPESTA, PE BARICADE!

(Urmare din pag. 1)

O solemnitate funerară a adunat și în 1956 mulțimile Budapestei. Circa 300.000 de unguri au participat, la începutul lui octombrie, la funeraliile solenne dedicate lui Laszlo Rajk și celorlalți lideri maghiari executați în procesele staliniste din 1949. „Stalinismul” făcuse, de altfel, multe victime printre comuniștii unguri.

13 zile de revoluție

Atât au durat demonstrațiile și ciocnirile contestatarilor unguri cu forțele de represie din țară și cu trupele sovietice. După un miting la Universitatea tehnică (23 octombrie), organizați de Clubul „Petofi”, ungurii au demonstrat în favoarea răzvrătiților polonezi. Foști deținuți în procesele staliniste au mărșăluit atunci în fața imensei coloane de demonstrații.

Ajunși în fața Parlamentului, Imre Nagy a ținut un discurs la cererea mulțimii. Fost cominternist, Nagy fusese închis și torturat în ancheta grupului Rajk. Mulțimile înflăcărate au dărâmat statuia lui Stalin. În fața Radio-ului a început lupta între manifestanți și forțele de ordine. Faptul că militari din serviciile speciale au tras asupra manifestanților, a aprins spiritele. Unități ale armatei maghiare au trecut de partea revoluționarilor.

Iar mulțimea s-a dezlănțuit în vânătoarea „cozilor de topor” și „uneltelor” cruzimii sovieticilor – agenții AVH (poliția politică maghiară). 234 agenți sau presupuși agenți au fost atunți împușcați, incendiari ori spânzurați de felinare.

Revendicări democratice și antisovietice

Demonstrații și-au susținut revendicările într-un program de 14 puncte, răspândit în Ungaria prin manifeste. În esență acestea erau: convocarea unui nou congres al partidului și noi alegeri; pluripartidism; remanierea guvernului și includerea lui Imre Nagy în el; stabilirea colaborării cu sovieticii și cu celelalte state

Doză săptămâni, în 1956, maghiarii și-au manifestat pe străzi opoziția la politica partidului comunist și față de URSS. FOTO: AFP/MEDIAFAX

pe baza principiului egalității și neamestecului în treburile interne; retragerea trupelor sovietice; reorganizarea economiei și revizuirea normelor de muncă pentru muncitorii și a celor pentru țărani; libertatea totală de opinie și libertatea presei.

A doua zi, Nagy a fost numit prim-ministru. În conducerea partidului au izbucnit însă grave disensiuni între „stalinisti” și „reformatori”. Apare și o scrisoare prin care conducerea de partid maghiară solicită ajutor militar sovietic. Totodată Nagy anunță retragerea Ungariei din Tratatul de la Varșovia. Între unitățile militare sovietice și trupele serviciilor speciale, pe de-o parte, și mulțime careia i s-au adăugat forțe armate maghiare, pe de altă parte, s-au produs ciocniri arma-

te. Timp de șase zile, acestea s-au înfruntat pe străzile Budapestei și în orașele de provincie.

Între timp, în capitala Ungariei au sosit, într-o vizită-fulger, doi șefi sovietici – Mikloian și Suslov. Ei au decis ca primul secretar Gero să-și dea demisia în favoarea lui Janos Kadar și să consolideze poziția lui Imre Nagy de prim-ministru. Au negociat totodată și încetarea focului. Tito și Gomulka au transmis Budapestei declarații de simpatie (29 octombrie). Dezlănțuite, mulțimile au atacat sediul partidului comunist. Persuadat, Imre Nagy a declarat abolirea sistemului partidului unic și reconstituirea partidelor interbelice. Dar ungurii protestează împotriva comunismului și cer un guvern condus de cardinalul Min-

dszenty (31 octombrie).

Kadar dispăre din via. Fără a-i fi înștiințat pe ceilalți lideri, plecase la întâlnirea cu reprezentanții sovietici.

„Ajutor frățesc”

În primele două zile de noiembrie, Hrușciov a făcut un impresionant tur aerian pentru a se sfătuți cu liderii de la Varșovia, București, Praga, Sofia și Belgrad. Și-au dat cu toții acordul pentru o nouă intervenție armată. Deși trupe de desant franceze și britanice au aterizat în zona Canalului, stărnind protestul „înfrățiți” al Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii. Iar adunarea generală a ONU a scos de pe ordinea de zi chestiunea maghiară, ocupându-se de zona fierbinte a Suezului. Din 23 octombrie și până în 4 noiembrie 1956, în Ungaria au fost uciși între 2.500 și 3.000 de oameni. S-au înregistrat peste 19.000 de răniți. Alți aproximativ două sute de mii de unguri au fost deportați ori au emigrat.

Lavinia BETA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Discurs la final de liceu...

(Urmare din pag. 1)

Pentru că sunt anii primelor întrebări, certitudini și emoții. Și pentru că de ei te legă aduceri-aminte frumoase sau mai puțin frumoase: prima notă mare la chimie (și ultima, de altfel), 3-ul firav la rubrica Fizicii în catalog, grămizile incommensurabile de porumb de la practica agricolă, prima țigară fumată în căușul palmei, foamea și starea de semi-leșin după 6 ore de cursuri, plimbările în doi mai puțin regulamentare și ceea ce a urmat... a doua zi la liceu, legendarele ședințe cu părinții și ceea ce a urmat... după câteva ore acasă, viteza cu care părăseai, cu capul vârat la maximum între umeri, incinta liceului, în tentativă de chiul, colega subțirică și pistruiată care-ți dădea țărcoale și pe care nici măcar – Doamne ferește! – nu aveai de gând să o bagi în seamă, șamd... șamd... Câte emoții poate să aducă apropierea finish-ului unui an școlar! Mai ales atunci când, despărțindu-te de acest an școlar, te numești absolvent. Emoțiile provocate de neliștea prevestitoare fiecărei despărțiri, de examenele ce te așteaptă și, poate, de zilele acestea frumoase, atât de îmbietoare la o plimbare. Te desparți de veselul «s-a su», de emoțiile canoroase dinaintea tezei de chimie, de colega de bancă, firava fată, care – ia te uită! – s-a înălțat peste noapte... Sau, și mai trist, te desparți de paterile legendare de la chioșc, de eclerele fluide și derutante, de setea care te chinuie după o oră de sport, de banca pe care ai gustat, de colegii de suferință alături de care ai cunoscut atâtea bucurii și necazuri, satisfacții și împliniri.

Am fost martorii tăcuti, spectatori imparțiali și absenți ce au cronometrat secunde de scurgeri de veac ale fiecărei festivități de absolvire prin care cei mari, la sfârșitul anului, părăseau băncile școlii.

Îi priveam distrați și ne gândeam, într-o IX-a, undeva..., la zilele de plajă caniculare, într-o X-a crescuserăm, pe umerii sovielenici plutea, în umbra amenințătoare, pasărea teroară: examenul, iar într-o XI-a? Am început să repetăm rolul pentru actul final, alături de cei care, stăpâniți de febră examinelor, de emoția așteptării marilor împliniri, nu realizaseră decât

târziu că ceea ce s-a întâmplat undeva..., cândva..., în spatele lor, a fost pentru totdeauna apus...

„Am fost buni. Fiți mai buni decât noi!”. Băieții șmecheri dintr-o IX-a și fetele pure serioase și prea tocilare, uniți apoi de febra examenelor de mai târziu, am devenit între timp „noi”. Ne uesc zilele în care cântam, într-un cor ideal, sărbătorește, „La mulți ani!” colegului sau kolegei de clasă, emoțiile propagate cu viteza luminii dinaintea tezelor sau subiectele subredite peste care ne-am aplecat frunțile fierbinți. Ne uesc clipele frumoase și greșelile, tot ce am învățat aici și acum despre viață sau despre științele exacte, ne uesc amintirile, seriile distractive pe care le-am așteptat împreună și în care împreună am știut să credem, să zămbim unul alături de celălalt.

Și, dacă toate poveștile încep cu „a fost odată”, într-o clipă de răgaz din viață o să-ți amintești că „a fost odată niște copii minunați care învățau și nu prea jocul amar al vieții”...

Celor prea tineri – ferice de ei! – le sunt datorate cu următoarele explicații: „serile distractive” erau simulacrul ceaușist al cluburilor de astăzi și discotecilor post decembriste. Ne întâlneau, elevii din liceu, în sala de mese a internatului, într-o după-amiază seară, și socializam sub privirile profesorilor. Beam suc și dansam blues-uri, la juma, de metru distanță unul de celălalt... „Paterile legendare de la chioșc” semănau cu merdenele de astăzi (aveau brânză mai multă, cocloașe tari și sarate), iar „plimbările în doi mai puțin regulate” se referă la interdicția pe care elevii o aveau, de la conducerea liceului, de a-și pierde timpul într-o relație ce presupunea întâlniri, ieșiri în parc sau la film...

Ultima precizare: încă mai am stiliul verde, chinezesc. Cu el am dat admiterea la facultate și toate examenele din anul I. Nu-l mai folosesc de ani de zile, acum am taste în prelungirea gândurilor, doar apăs pe ele și ies vorbele... Dar nici nu-l arunc. Când vreau, mi-e de ajuns să-l tin din nou între degetele mâinii drepte ca să mă întorc în banca din rândul de lângă ușă, etajul I al liceului...
Adriana OPREA-POPESCU

Nicolae Ceaușescu, despre reînhumarea osemintelor lui Imre Nagy

(Urmare din pag. 1)

În primăvara anului 1989, pe fondul deschiderii manifestate de autoritățile de la Budapesta pentru reanalizarea evenimentelor din toamna anului 1956, maghiarii s-au organizat pentru a-l comemora pe fostul prim-ministru. La ceremonia de reînhumare a lui Imre Nagy, desfășurată după exact 31 de ani de la punerea în aplicare a sentinței capitale, au asistat și patru reprezentanți oficiali ai Partidului Muncitoresc Socialist Ungar: prim-ministrul Miklos Nemeth, ministrul de stat Imre Pozsgay, viceprim-ministrul Peter Megyessy și președintele Parlamentului, Mathyas Szuros. La evenimentul respectiv, ziaristii au remarcat participarea unor diplomați acreditați în capitala Ungariei, inclusiv reprezentanți ai URSS (nu însă și ambasadorul sovietic de la Budapesta). Totodată, s-a observat absența de la ceremonie a reprezentanților Republicii Populare Chineze, RPD Coreene, României și Albaniei. Organizarea de funeralii naționale pentru fostul prim-ministru al Ungariei a fost considerată de Nicolae Ceaușescu drept o acțiune deosebit de periculoasă. Această idee apare și în stenograma ședinței de la 16 iunie 1989 a Comitetului Politic Executiv al CC al PCR, desfășurată chiar în ziua în care, la Budapesta, erau reînnumate osemintele lui Imre Nagy. Este posibil ca liderul Partidului Comunist Român să-și fi reamintit, înainte de începerea reuniunii de la București, de faptul că Gheorghe Gheorghiu-Dej și cei aflați în imediata sa apropiere (printre aceștia se afla și Nicolae

Ceaușescu) au monitorizat atent, din cel puțin două motive, evenimentele de la Budapesta, din toamna anului 1956. În primul rând, revendicările revoluționarilor din Ungaria se puteau auzi și în România, mai ales în Transilvania, unde exista o comunitate maghiară compactă și numeroasă. Autoritățile locale utilizau Securitatea pentru a înăbuși în fața oricel fel de opoziție a cetățenilor, însă Gheorghe Gheorghiu-Dej nu avea încredere totală în acestea. De aceea, a ordonat mobilizarea unităților Ministerului Forțelor Armate. În același timp, a urmărit blocarea tuturor celor care contestau apartenența Transilvaniei la Republica Populară Română și puneau în pericol integritatea teritorială a statului român.

În al doilea rând, autoritățile de la București au fost interesate de reacțiile sovieticilor față de evenimentele din Ungaria. În acest sens, ambasadorul Aurel Málnaşan a informat permanent conducerea PMR în legătură cu evoluția situației de la Budapesta. Pentru a ține sub control persoanele care aveau de gând să conteste „binefacerile” regimului comunist, membrii Biroului Politic al CC al PMR au constituit un Comandament General, începând cu data de 30 octombrie, ora 22:00. Din compunerea acestui organism de criză au făcut parte Emil Bodnăraș, Nicolae Ceaușescu, Alexandru Drăghici și Leon tin Sălăjan.

După aproape 33 de ani de la constituirea Comandamentului General, Nicolae Ceaușescu s-a confruntat din nou cu „amenințarea” generată de „contrarevoluționarul” Imre Nagy.
Dr Petre OPRIȘ

DIN ARHIVA CC AL PCR

Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 16 iunie 1989

Tov. Nicolae Ceaușescu: În ce privește unele probleme internaționale, s-a primit și ați studiat informarea aceea de la sovietici în care arată cum apreciază ei unele probleme din Ungaria și în legătură cu evenimentele din 1956. În problema aceasta, cred că au greșit ei spunând că trupele sovietice se găseau acolo din anul 1945, că nu au fost retrase atunci. Numai în Budapesta au fost retrase trupele cu 10 zile înainte și au intrat în Budapesta, dar ele nu au fost introduse în 1956! Sigur, este aprecierea cum văd ei această problemă. Oricum, este clar că, atunci când au început să fie omorâți comuniștii în Ungaria, nu se poate să nu se vorbească de acțiuni contrarevoluționare, lucru pe care îl recunoaștea cu toții și știm că aceasta a fost situația. Dacă măsurile erau cele mai juste, aceasta este o măsură internă! În ceea ce privește situația de atunci, este bine cunoscut că s-a ajuns la un moment dat la acțiuni contrarevoluționare care puneau în pericol existența și însăși viața multor membri de partid, a poporului.

Văd că situația actuală din Ungaria îi îngrijorează și pe sovietici, care spun că este o situație grea, că evenimentele care au loc și formarea di-

feritelor grupări reprezintă un pericol foarte mare. Fără îndoială că și noi suntem îngrijorați de situația din Ungaria, de cursul evenimentelor, de formarea diferitelor grupări și de aceea am publicat Tezele unei grupări care se pronunță pentru apărarea partidului și socialismului în Ungaria, pentru că trebuie să se acționeze de a nu se pune în pericol existența partidului și socialismului prin tot ceea ce au făcut ei. Fără să intrăm în problemele interne de acolo, doresc să subliniez însă că în activitatea noastră trebuie să subliniem mai mult rolul partidului, calea socialistă, care înseamnă întoarcerea la capitalism, nu sărăcie după modelul occidental, cum spun unii în Ungaria, ci lichidarea sărăciei, asigurarea condițiilor cât mai bune de viață pentru toți cetățenii! Nu se poate concepe decât așa!

Sunt probleme de perfecționare a socialismului, dar perfecționarea socialismului nu înseamnă întoarcerea la capitalism. Nu se pot nega marile realizări, inclusiv în Ungaria, în construcția socialistă. Lipsurile care au apărut într-o țară sau alta nu sunt legate de socialism, ci de faptul că unii oameni s-au abătut de la acestea. Trebuie subliniat cu toată fermitatea acest lucru, că nu există decât calea socialistă, proprietatea socialistă, sub diferite forme, apărarea socialismului și dezvoltarea sa.

Aceasta a fost o informare și eu o pun pentru că este necesar ca în presa noastră, în activitatea noastră politică, ideologică să punem un accent mai mare pe aceste probleme.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Cancelariei, dos. nr. 46/1989

tajul specific al acestui libret constă în faptul că pentru sumele depuse la CEC se acordă o dobândă de 2% pe an, din care 1,5% în numerar fiecărei titular iar 0,5%, prin redistribuire, sub formă de câștiguri în numerar prin trageri la sorți trimestriale.”
Norocul cel mare aducea 50.000 de lei.

Așa da, așa ba

Pe modelul gazetelor de perete din anii „instaurării puterii populare”, zierele încercușă să folosească metoda exemplorilor pozitive și negative în eficientizarea sarcinilor de plan. Față în față, în cotidianul România Liberă, a fost pus la „așa da” – Combinatul de Îngrășăminte Chimice „Azomures” din Târgu-Mureș și la „așa nu” – Combinatul de Îngrășăminte Chimice din Arad. În vreme ce primul este „o cetate a responsabilității profesionale”, la Arad „se acționează energie pentru redresarea situației”. Căci arădenii înregistrau pierderi valorice „deosebit de mari la producția de îngrășăminte precum și cel mai mare consum de gaz metan pe tona de amoniac din întreaga industrie de profil.”

Au tăcut despre Budapesta

Deși, cel puțin la nivelul agențiilor de presă, Bucureștii fusese informat despre manifestațiile de la Budapesta, nici o știre nu a apărut în presa zilei. Reacții au început să apară în zilele următoare. S-au anunțat, în schimb, încheierea discuțiilor la nivel înalt sovieto-vest-germane, a ședinței comune de la Belgrad a celor două camere ale RSFI și a plenerii CC al PCC din Cehoslovacia. În legătură cu noutățile belgrade, Agereps a precizat că în ultimii trei ani Iugoslavia a alocat 8,3 miliarde de dolari pentru plata dobânzilor datoriei externe.
Lavinia BETA

JURNALUL ZILEI

cu adunarea unor meșteri populari din județele Argeș, Bihor, Brașov, Buzău, Caraș-Severin, Maramureș, Mureș, Olt, Sibiu, Teleorman, Timiș, Vâlcea și Vrancea.

Meșterii prezenți și-au expus spre vânzare lucrările. Și-au demonstrat meșteșugul și arta în fața vizitatorilor. Spre deplina încântare a bucurărilor iubitori de folclor, formații artistice de amatori au evoluat după programul anunțat.

Înțeles de fiecare elev

Nu există elevi proști sau neubitori de carte ci doar profesori incapabili să se facă înțeleși de fiecare elev. Acesta e mesajul articolului „A te face înțeles de fiecare elev”, publicat sub sem-

nătura unui profesor universitar de pedagogie. „S-au făcut și se fac eforturi pentru găsirea celor mai adecvate tehnici de tratare diferențiată în scopul reușitei la învățătura a tuturor copiilor, a scris autorul. Astfel s-a ajuns la concluzia că nu există copil normal din punct de vedere fizic și psihic care să nu dispună de resursele intelectuale necesare activităților școlare.”

Și universitari, și-ar completa optimistul pedagog concluziile de acum.

Norocul chibzușilor

Economisiți la CEC! – a fost una dintre puținele reclame ale vremii. Recomandat era prin libretul de economii cu dobândă și câștiguri. „Avan-

DIN ARHIVA MINISTERULUI DE EXTERNE

Tinerii maghiari cereau retragerea trupelor sovietice din Ungaria

Nota Ambasadei României la Budapesta

Către Ministerul Afacerilor Externe

Tovarășului Ion Stoian, Tovarășului Ioan Totu,

Vă informăm că în seara zilei de 16 iunie 1989, orele 21:00, Uniunea Democrată a Tineretului (FIDESZ) a organizat o demonstrație de protest în fața Ambasadei Uniunii Sovietice din Budapesta.

Acțiunea, la care au participat mai multe sute de tineri, a urmărit să atragă atenția, conform organizatorilor, asupra faptului că, în pofida începerii retragerii trupelor sovietice din Ungaria, problema nu poate fi considerată rezolvată, intrucât majoritatea militarilor sovietici continuă să rămână în RP Ungară.

Reprezentantul fracțiunii radicale din cadrul FIDESZ-ului a declarat că

nu dorește ieșirea țării din Tratatul de la Varșovia, dar pretinde începerea neîntârziată a negocierilor în acest sens. Toți vorbitorii au cerut retragerea trupelor sovietice și făurirea unei Ungarii independente și democratice. Acțiunea organizată de FIDESZ a fost urmărită la fața locului de un mare număr de ziaristi străini, aflați la Budapesta, în vederea participării la reînhumarea lui Imre Nagy la 16 iunie.

Ambasada URSS a fost pizită de un cordon puternic al poliției. Nu s-au înregistrat incidente.
Traian Pop

Document din volumul: 1989 – Principiul dominoului. Preșbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumitru Preda și Mihai Regean, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p 105-106.

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Mircea Dinescu e mai departe de domiciliu obligatoriu și păzit (se spune chiar că-și amenință viața, excluderea din Uniunea Scriitorilor); Dan Deșliu nu e nici el mai liber, și nu se știe cu ce sechele a ieșit din greva foamei, ce n-a putut decât să-și înrăutățească o sănătate și așa subredă; Andrei Pleșu e la București, fără slujbă (la Bacău nu era prevăzut nici un loc liber pentru el, chiar dacă fusese oficial mazilii acolo). Iar interdicția de semnătură, de altminteri fără a fi notificată oficial celor interesați, pare a fi fost menținută în ce-i privește pe Ștefan Augustin Doinaș, Dan Hăuică, Andrei Pleșu, Alexandru Paleologu, Octavian Paler, Mihai Șora. Disproporția sancțiunilor (pază, urmărire, telefoane tăiate etc. etc.) nu face decât să-i mențină pe acești scriitori, ca și pe alți intelectuali, cum ar fi, de pildă, Gabriel Andreescu, pe primul plan al actualității. Astfel, la Apelul Ligii pentru Apărarea Drepturilor Omului în

România, în favoarea scriitorilor citați se adaugă mereu semnăturile personalităților din lumea pariziană a literelor. În ultimele zile, Philippe Sollers, una din figurile cele mai medicative de aici, romancier celebru și director, azi, al revistei L'Infini, după ce ani de zile a condus revista Tel Quel, a semnat apelul. Alături de el, romancierul Henri Bianciotti, poetul și eseistul Claude Roy, ca și două mari nume ale editurii franceze: Antoine și Robert Gallimard.

Pe de altă parte, în ultimul ei număr (513), celebra revistă fondată de Jean-Paul Sartre, les Temps modernes, îi consacra mai multe pagini lui Mircea Dinescu, reluând integral textul interviului acordat, în Liberation, lui Gilles Schiller.

Iar în revista lui Dorin Tudoran din Statele Unite, Agora, a apărut poemul pe care Dan Deșliu l-a scris după Daniel Dandart, poet cvasi-nomim, contemporan cu Comuna din Paris, sub titlul „Balada vremii de murit”... (..)

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 183-185

(Urmare din pag. 1)

Faza pe județ la teatrul absurdului

Copind, așa cum li se impunea, metoda și stilul de lucru lansate de Ceaușescu, primii secretari ai județelor băteau, zi-lumină, câmpurile din subordine în campania agricolă de vară. Debarcau din mașinile ARO în echipă complexă: reprezentanți ai direcției agricole, procuraturii, miliției și presei județene. După ce făceau ochii roați și dădeau mâna cu mecanizatorii și demnitarilor locali – ca Nicolae Ceaușescu – primii secretari ocheau cea mai arătoasă porțiune dintr-un lan. Delimitau generos proba metruului pătrat de cultură, numărau spicele lui, apoi boabele celui mai mare spic. Cât făceau înmulțirile pe cetele de indicații, nici cossăii nu-i mai auzeau fosnind prin lan. Cât ați raportat până acum? – tuna prim-secretarul către președintele CAP-ului. Răspunsul coincidea cu tonele de cereale predate la bază – cam jumătate din plan și cam o treime din rezultat înmulțirii tocmai finalizate. Unde e restul? Ce-ați făcut cu producția? – începea reprezentantul partidului în teritoriu să se rătoiască la puterea locală. În acest teatru al absurdului – cu cel puțin o reprezentație pe zi – următorul act era dispoziția dată Procuraturii și Miliției de anchetare a cazului. Ceva de rău tot se găsea. Și se lăsa cu critici în plenearele județene.

La Muzeul Satului – zilele creației populare

Conform unei „tradiții” – scrie Scanteia –, timp de zece zile la Muzeul Satului din Capitală s-a desfășurat un complex de manifestări. Finalizat

NICOLAE CEAUȘESCU FUSESE AMESTECAT ÎN EVENIMENTE

(Urmare din pag. 1)

Printre ei s-au aflat filosoful marxist Lukacs Gyorgy, soția și fiul lui Laszlo Rajk. Curând, Janos Kadar i s-a adresat lui Tito printr-o scrisoare. Nu are de gând să-i persecute pe cei care ceruseră azil politic Iugoslaviei, promitea el. Și încheia astfel: „Credem că această declarație face inutil de acum înainte dreptul la azil acordat grupului în chestiune și că aceste persoane vor părăsi ambasada iugoslavă pentru a se întoarce fără griji acasă”.

Nagy și tovarășii săi au părăsit ambasada cu promisiunea că vor fi duși acasă (23 noiembrie). În autocarul care li s-a pus la dispoziție, au urcat sovietici. Și i-au depus pe ostatici la sediul comandamentului militar sovietic din Budapesta. În aceeași zi, Kadar a declarat public că membrii grupului Nagy „ceruseră azil politic în România și că acesta le-a fost acordat”. Până la procesul din 1958, în Ungaria nu s-a mai vorbit public despre ei.

Speriați de evenimente

Când izbucniseră revoltele din Budapesta, Gheorghiu-Dej se afla în fruntea unei delegații în Iugoslavia. Reacțiile acestuia au fost evocate în 1997 de către Alexandru Bărlădeanu, component al delegației, astfel: „eram la o masă oficială la Liubljana, când un ofițer de Securitate a venit la mine, deoarece eu mă aflam mai spre capătul mesei, și mi-a șoptit la ureche că se îngroașă gluma în Ungaria. M-am ridicat de la masă și m-am dus spre Dej să-i spun tot în același fel. Dej a grăbit terminarea mesei, după care ne-am îndreptat spre Insula Brioni, unde se afla Tito să se sfătuiască și cu acesta. Văzând că în Ungaria lucrurile se agravează, Dej a părăsit delegația pe care o conducea și s-a întors, cu avionul, la București. Când am venit și eu la București am aflat că el plecase la Budapesta împreună cu Valter Roman, care era originar din Oradea și știa bine ungurește. Valter Roman îl cunoștea bine pe Imre Nagy. Stătuseră împreună la Hotel „Lux”, la Moscova, locul unde erau cazați cominterniștii. Mai trebuie spus și că lucrurile au depins mult de informațiile ambasadorului URSS la Budapesta. Ambasadorul era Andropov, viitorul conducător al URSS. El l-a susținut pe

Oare ce va fi gândit Ceaușescu despre soarta prietenului Janos Kadar (foto stânga), care își pierdeuse funcția în 1988? FOTO: Arhivele Naționale

Kadar (...) Adevărul este că Dej a fost foarte panicat atunci. Li era frică pentru situația din Ardeal. Li era frică de solidarizarea ungarilor din Ardeal cu cei din Ungaria și că aceasta ne va crea greutăți”. Într-adevăr, după dețnarea manifestanților budapeșteni, s-a format la București un „Comandament general” (24 octombrie) din Emil Bodnăraș, Nicolae Ceaușescu, Alexandru Drăghici și Leontin Sălăjan. Pentru a discuta „criza din Ungaria”, au aterizat curând la București Hrușciov și Malenkov (1 noiembrie). Fuseseră trimiși în Ungaria Aurel Mălnășan, adjunct al ministrului de Externe, și Valter Roman, ambii vorbitori de limbă maghiară. La întoarcerea în țară, printre altele, ei informaseră Biroul Politic că este „o presușe de jos” și că însuși Kadar spusese „dați autonomie Ardealului”.

Sechestrați la Snagov

Cum au ajuns liderii revoluției maghiare în România aflăm din însemnările făcute de Imre Nagy în

timpul domiciliului său forțat de la Snagov.

În seara de 22 noiembrie fusese vizitat a doua oară de Valter Roman (prima dată îl căutasese, însoțit de Mălnășan, în octombrie). Postul coleg de la Radio Moscova i-a comunicat că-i vorbește din înșărcinarea lui Dej și a lui Kadar. „În numele lor, mi-a comunicat că rugămintea lor este să părăsesc țara de bunăvoie, să plec în România unde voi primi cea mai bună îngrijire și voi sta până la normalizarea relațiilor cu Ungaria”, a consemnat Nagy. Doar două-trei luni, promisesse emisarul. Nagy a refuzat însă (iar „Roman Walter a declarat că împotriva voinței mele nu voi fi scos din țară”).

Au fost aduși însă forțat în România de către sovietici și la noua conducere maghiară. Ostatecilor li s-a făcut un control medical, au fost plimbați o zi pe Valea Prahovei, după care li s-a repartizat, pe familii, câte o locuință la Snagov. După vizitele lui Bodnăraș și Valter Roman din primele zile, au fost „decuplați” de lume. Puși sub

supraveghere, în domiciliu forțat, au trăit o chinuitoare așteptare. După câteva luni, Imre Nagy și cei care urmau să fie judecați au fost duși, în secret, la Budapesta.

Disidenții din '89

Abia la finele anului 1958 vor fi lăsați să se întoarcă acasă familiile celor condamnați. În ultima lor perioadă din România avuseseră domiciliu forțat la Călimănești. „Copiii de la Snagov” au devenit la finele anilor '70 disidenți maghiari cunoscuți. La fel cum solemnitatea funeraliilor lui Laszlo Rajk din 6 octombrie 1956 însuflețit mulțimile, în 16 iunie 1989 ceremonia reinhumării lui Imre Nagy a declanșat sfârșitul regimului. Biografia lui Imre Nagy (1896-1958) fusese însă mai deosebită decât se amintea în vara lui '89. Fost comisar în revoluția bolșevică a lui Bela Kuhn, după căderea Republicii Sovietice Ungare (1919) s-a refugiat în URSS. În timpul războiului, lucrase redactor la Radio Moscova. Revenit în

Ungaria, a dobândit popularitate ca promotor al împărțirii pământului la țărani. Devenit prim-ministru după moartea lui Stalin, a fost silit să demisioneze în 1955 din cauza măsurilor sale reformiste. Pentru rolul din revoluția maghiară a fost judecat în secret și executat în 16 iunie 1958. Alte trei sentințe de condamnare la moarte fuseseră pronunțate atunci pentru Jozsef Szilagy, Pal Maletter și Miklos Gimes.

Represalii în România

Și în România fuseseră represalii după evenimentele maghiare din 1956. Pentru demonstrațiile studențești din Timișoara, sub acuzația de „instigare publică”, 30 de tineri au fost deferiți justiției și condamnați la pedepse între 3 luni și 8 ani închisoare. Pentru că prezentaseră colegilor informări despre Ungaria în urma audierii unor posturi de radio străine, fuseseră arestați și condamnați alți studenți din Cluj și București. Condamnat la doi ani închisoare a fost atunci și studentul la filologie Paul Goma.

În chiar sectorul de care răspundea Ceaușescu pe linie de partid s-a înregistrat o revoltă anticomunistă în iarna lui '56. În decembrie, 14 militari în termen, în frunte cu locotenentul Teodor Mărgineanu din Regimentul 255 Artilerie din Prundul Bărgăului, au creat un „Comitet revoluționar”. Inspirați de revoltele din Ungaria, cereau, printre altele, desființarea cotelor și retragerea trupelor sovietice din țară. Pentru noaptea de 17 spre 18 decembrie când Mărgineanu era ofițer de serviciu, plănuseră un marș spre unitatea de tancuri din Bistrița. Voiau apoi să elibereze deținuții din Gherla, să atragă alte unități militare și să ia cu asalt Bucureștiul. Fiind denunțați, Mărgineanu a fost condamnat la moarte și executat.

Cu excepția lui Paul Goma care și-a continuat disidența și a emigrat în Franța, ceilalți foști condamnați pentru solidarizarea cu ideile revoluționare, deuceau în 1989 o „obișnuită” existență supravegheată. Iar fiii lui Valter Roman și ai celorlalți lideri amestecați în rezolvarea crizei maghiare trăiau obișnuitul vieții din Primăverii.

Lavinia BETA

ARTICOLUL ZILEI

Respingem cu fermitate provocările fasciste, antisocialiste, antiromânești

Cu consternare și profundă indignare am luat cunoștință despre manifestările defășurate zilele acestea la Budapesta, cu prilejul reinhumării unor foști oameni politici unguri, manifestări care s-au transformat într-o acțiune politică cu vâdit caracter fascist, iredentist, antisocialist și antiromânesc.

Ca oameni care s-au dedicat științei istorice, nu uităm una din învățăturile cele mai însemnate ale istoriei, de „învățătoare a vieții” (magistra vitae), ale cărei lecții nu ar trebui uitate de nimeni. Din păcate, nu întotdeauna și nu pretutindeni se ține seama de învățătura istoriei, ca sferic inteligent. O demonstrație din nou recentele evenimente din Ungaria vechi, dovadă fiind până unde poate duce ignorarea deliberată a învățămintelor istoriei.

Evaluarea unor evenimente și a rolului unor personalități politice constituie o problemă a conducerii ungare, a poporului din această țară. Ceea ce s-a întâmplat însă la Budapesta, la sfârșitul săptămânii trecute, constituie grave motive de îngrijorare. Faptele, precum și declarațiile unor participanți sunt în profundă contradicție cu interesele generale ale socialismului și reprezintă o serioasă amenințare la adresa stabilității și păcii în această regiune a Europei.

Comemorarea de care este vorba a fost folosită pentru dezlănțuirea unor manifestări anticomuniste, care prin întreaga lor desfășurare amintesc cele mai negre zile ale fascismului. Nu au lipsit nici atacurile directe la adresa orânduirii socialiste și a Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, îndemnul la lichidarea acestuia, considerat de unii dintre participanți un „obstacol” în calea mult trâmbiașilor proiecte „reformatoare”. Nu au lipsit nici incitări la revanșă, la „zdrobirea” comunismului, sub amenințarea că, „în caz contrar, poporul ungar va avea parte de noi morminte”, atacurile la adresa orânduirii socialiste, a unor țări socialiste, a Tratatului de la Varșovia. (...)

Prin gravitatea implicațiilor, prin caracterul dușmănos, ostil intereselor poporului ungar, această acțiune depășește chiar și manifestările de tristă amintire din timpul regimului horthyst (...). Este evident că, încurajate și sprijinite din afară, tolerate în interior, printr-o politică de abdicări și concesi, forțele antisocialiste reacționare ridică tot mai insolent capul și trec la acțiune.

Pentru că anumitor cercuri politice le place să invoce adesea Actul final de la Helsinki, ar trebui să nu uite faptul că în acest document, ce poartă semnătura celor 35 de state participante, între care și Ungaria, sunt înscrise obligații și angajamente clare privind inadmisibilitatea tolerării manifestărilor fasciste, revizioniste, care incită la ură și violență, la acțiuni împotriva orânduirii de stat.

Considerăm deosebit de grav și extrem de periculos faptul că cercurile reacționare maghiare au folosit acest prilej pentru a nouă provocare antiromânească, organizându-se participarea la manifestarea amintită a unor elemente declasate, legionare, fasciste, care și-au găsit adăpost și azil în Ungaria, sau venite din țări occidentale. Este vorba despre trădători de țară aflați în slujba unor cercuri reacționare, inclusiv din Ungaria și subvenționați de acestea, care au fost „acreditați”, abuziv și provocator, ca „reprezentanți” ai poporului român. O asemenea participare inspirată și patronată de cercuri reacționare de la Budapesta și care jigneste sentimentele poporului român contravine flagrant principiilor înscrise în Tratatul de prietenie și colaborare româno-ungar, normelor de relații internaționale.

Apare în mod firesc întrebarea: cui slujesc asemenea practici, ce scop urmăresc ele? În nici un caz nu servesc cauzei prieteniei și colaborării cauzei socialismului (...).

Acad. prof. Șt. Pascu
Prof. univ. Șt. Ștefănescu
România liberă, nr. 13.878/1989

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Noi file la dosarul deținutului Dumitru Iuga

Ministerul de Interne
Strict secret
Departamentul Securității Statului
Exemplar unic
U.M. 0632/5a/1 București
Nr. 00107
16.06.1989
Raport
Deținutul Iuga Dumitru, condamnat CSS, a venit prin transfer de la Penitenciarul Aiud, pentru tratament la Spitalul Penitenciar Jilava în luna mai 1989, fiind încadrat informativ și cazat într-o cameră cu mijloace TO.

La Spitalul Penitenciar Jilava a avut o comportare necorespunzătoare, refuzând hrana și tratamentul acordat, motivând că nu i se dau țigări și că el nu a cerut să vină la spital. Urmare a acestei atitudini, pentru a intimida cadrele și a obține satisfacerea doliștilor sale, a înscris pe pereții camerei, folosind săpun colorat, înscrisuri necorespunzătoare (Exemplu: Când mafia se teme ucide; camera (...) cameră de tortură; dr Mengele unde este?; Atenție, domnilor, sunt deținut politic, respectați-mi drepturile!). Aceste aspecte au fost confir-

mate informativ și prin mijloace TO. A fost vizitat de cele două fiice, Argentina și Columbia, convorbirea fiind supravegheată de un subofițer și înregistrată. După vizită a fost transferat la Penitenciarul București Jilava (încadrat informativ cu „Stan Dumitru”), iar la 10.06.1989 a fost transferat la Penitenciarul Aiud, unde propun să fie trimise materialele obținute despre el, în vederea conexării la DUI „Iorgu”.

Extras din dosarul de urmărire informativă a lui Dumitru Iuga, provenit din arhiva CNSAS

DIN PRESA EXILULUI

Exilații români s-au solidarizat cu maghiarii

Astăzi, 16 iunie 1989, o dată cu celebrarea funeraliilor victimelor represiei revoluției maghiare din 1956, evenimente de o deosebită importanță pentru popoarele Europei și, în special, pentru cele care trăiesc încă sub dictatură comunistă, a avut loc o întâlnire între membri Forumului Democratic Maghiar și români, semnatari ai următoarei declarații:

Noi, români și unguri, considerăm că libertatea și propășirea celor două popoare pot fi realizate și garantate numai într-un cadru politic pluralist de respectare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. O acțiune comună a forțelor democratice maghiare și române se impune pentru atingerea acestui scop. Regimurile comuniste și, în special, politica dusă de dictatura Ceaușescu au creat o situație de criză acută care împiedică comunicarea dintre români și unguri.

Dialoagul început astăzi între noi dorește să învingă aceste piedici și să stabilească bazele unor relații normale între cele două națiuni care s-au format în același spațiu geografic.

Data fiind configurația hărții etnice, soluționarea conflictelor nu poate veni în nici un caz, din revizuirea frontierelor, ci din schimbarea rolului lor în sensul liberării circulației a persoanelor, a informației și a ideilor, în conformitate cu acordurile de la Helsinki. Situații deci îmbunătățirea relațiilor româno-maghiare în perspectiva procesului de restructurare democratică general-europeană, care singur va fi în stare să rezolve problemele acumulate de-a lungul istoriei între popoarele continentului într-un mod care să satisfacă interesele legitime ale fiecăruia în parte.

Transilvania a fost și este un spațiu de complementaritate și trebuie să devină un model de pluralism cultural și religios. Este în folosul popoarelor noastre ca diversitatea culturală, religioasă și de tradiții, care a făcut specificul Transilvaniei, să fie preservată. Dreptul

la o reprezentare politică autonomă și la autonomie culturală a fiecărei națiuni trebuie garantat. Realizarea sa implică, printre altele, asigurarea unei școlarități de toate gradele în limba maghiară, inclusiv reînființarea Universității maghiare din Cluj.

Principiile enunțate mai sus vor sta la baza tuturor acțiunilor comune pe care semnatarii înțeleg să le ducă în viitor.

Apelăm la organizațiile democratice precum și la acele persoane care împărtășesc aceste principii să se alăture acestei acțiuni.

Budapesta, 16 iunie 1989

Semnatari: Antal G. Laszlo, Balogh Julia, Biro Gaspar, Csoori Sandor, Fur Lajos, Illyes Maria, Jesznszky Geza, Kesztebelyi Gyula, Kodolanyi Gyula, Molnar Gustav - membri în conducerea Forumului Democratic Maghiar - Rockenbauer Zoltan și Vagvolgyi B. Andreas - membri FIDESZ Stelian Bălănescu (Cercul Român în RFG), Mihnea Berindei (vicepreședinte LDHR), Ariadna Combes (vicepreședinte LDHR), Mihai Korne (directorul revistei Lupta), Ion Vianu (reprezentant LDHR în Elveția), Dinu Zamfirescu (dinbiroul LDHR, membru al Partidului Național Liberal).

În 16 iunie, la Budapesta, invitați de organizatori, Forumul Democratic Maghiar (FDM), gruparea România Liberă și un grup de români liberi, compus din dna Ariadna Combes (Franța) și dnii Mihnea Berindei, Mihai Korne și Dinu Zamfirescu (Franța), dr Stelian Bălănescu (RFG) și dr Ion Vianu (Elveția) au participat la ceremonia înmormântării lui Imre Nagy și a victimelor represiei revoluției ungare din 1956. Ceremonia a fost transmisă la radio și televiziunea ungară a prezentat îndelung depunerea celor două coroane de către români, gest simbolic dar și de semnificație politică ce nu a scăpat publicului care știe că și astăzi România este victima celui mai stalinist regim comunist din Europa.

Conducerea de la București a reacționat imediat și virulent. Un comunicat Agerpres,

afirma că ceremonia a fost îndreptată împotriva comunismului și a pactului de la Varșovia. Ceaușescu încerca astfel să obțină sprijinul celorlalte state ale pactului împotriva reformelor din Ungaria.

Până în prezent nu a obținut decât sprijinul conducerii RDG și, parțial, al presei staliniste de la Praga. Pentru a stărni opinia publică din RSR împotriva Ungariei, au fost organizate „adunări ale oamenilor muncii”, Agerpres, pretinzând că ceremonia de la Budapesta ar fi avut un caracter iredentist. Afirmație total inexactă, nici unul dintre vorbitorii de la Budapesta n-a dezvolat problema relațiilor dintre cele două țări. Pe membri în vârstă de 20-50 de ani ai organizației România Liberă, Radio București i-a făcut legionari, pentru românii sosiți din vest, câțiva fiind cunoscuți în țară prin emisiunile posturilor de radio, calificatele au fost mai nuanțate.

Forumul Democratic Maghiar, care a inițiat această emoționantă solemnitate s-a constituit ca asociație culturală de opoziție împotriva regimului totalitar comunist, intrunind peste 17.000 de membri în toată Ungaria. FDM are intenția să se transforme într-un partid politic de opoziție, imediat ce va fi stabilită data unor alegeri parlamentare cu adevărat libere. După ceremonie, membri din conducerea FDM au avut întrevederi cu grupul de români invitați din Occident și discuțiile s-au încheiat cu semnarea unei declarații comune, la care au aderat și reprezentanții ai Uniunii Tinerilor Democrată (FIDESZ), grup reformist radical ce militează pentru pluralism politic și libertatea economică. Declarația redactată în românește a fost tradusă și difuzată în Ungaria de Radio Budapesta și diferitele ziare, atât oficiale cât și de opoziție, iar către România de principalele posturi de radio occidentale.

Lupta (Paris), nr. 124/1989
Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Dan Culcer

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** 10,⁹ LEI

CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE

www.jurnalul.ro

Căntile se distribuie la chioscuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

REVOLUTIA ANTICOMUNISTĂ DIN UNGARIA ÎN VIZIUNEA SOVIETICILOR

(Urmare din pag. 1)

Potrivit formulării standard din documentele oficiale de epocă, Corpul de Armată Special staționa temporar în Ungaria ca urmare a prevederilor Tratatului de la Varșovia încheiat la 14 mai 1955. Împreună cu unitățile militare ungare, acesta avea ca misiune principală acoperirea frontierei de stat a Ungariei cu Austria și asigurarea comunicațiilor pentru trupele care seoseau din URSS.

La începutul lunii octombrie 1956, Armata Roșie nu avea unități încarțurate în Budapesta, ci doar o comandă de garnizoană, o direcție de schimburi comerciale militare, secția politică a Corpului de Armată Special și un spital militar. Statul major al marii unități sovietice se afla în orașul Szekesfehervar.

Inițial, comandantul Corpului de Armată Special nu a reacționat în momentul în care demonstrații au asaltat și devastat sediile partidului de guvernământ și cele ale puterii de stat din Budapesta (23 octombrie 1956, în jurul orei 15:00). Întrebat la ora 19:00 de ambasadorul sovietic din capitala Ungariei, Iuri Andropov (viitor șef al KGB și, ulterior, secretar general al PCUS), dacă poate trimite trupe pentru restabilirea calmului, generalul Piotr Nikolaevici Lasenko ar fi răspuns: „Ordine trebuie să facă Poliția ungară, organele securității statului și Armata ungară”. În plus, orice mișcare a unităților sale se realiza doar la ordinul ministrului sovietic al Apărării, după ce, în prealabil, decizia respectivă se discuta la nivelul Guvernului URSS.

O oră mai târziu, generalul Piotr Nikolaevici Lasenko a primit ordin de la Moscova să alarmeze toate unitățile sale și să le aducă la capacitatea de luptă completă. Concomitent, demonstrații din Budapesta ocupau prin forță principalele obiective strategice din oraș, iar membrii forțelor de ordine acționau haotic.

Deoarece situația era deosebit de gravă, membrii Biroului Politic al Partidului Muncii s-au întâlnit într-o ședință de urgență în seara de 23 octombrie 1956 și au hotărât numirea lui Imre Nagy, reprimat în acel for de conducere, în funcția de prim-ministru al Guvernului. În același timp, generalul Piotr Lasenko a primit prin telefon ordin de la mareșalul V.D. Sokolovskii, șeful Statului Major General al Armatei sovietice, să ocupe imediat Budapesta, în scopul restabilirii ordinii publice împreună cu armata și forțele de securitate ungare.

În aceeași noapte, Anastas Mikoiian și Mihail Suslov (membri ai Biroului Politic al CC al PCUS), generalul Ivan A. Serov (președintele KGB-ului) și generalul M.S. Malinin, prim-locțiitorul șefului Statului Major General al Armatei sovietice, s-au deplasat de urgență la Budapesta pentru rezolvarea crizei. Grupul respectiv a constatat în dimineața zilei de 24 noiembrie 1956 faptul că „pe străzi, împreună cu trupele sovietice, există și patrule ungare. Dacă la Buda era liniște, la Pesta, începând de la pod până la clădirea

În toamna lui 1956, tunurile sovietice au pus capăt revoltei maghiare FOTO: AFP/MEDIAFAX

Ministerului Apărării, iar apoi și clădirea Comitetului Central, tot timpul avea loc un schimb de focuri între grupuri izolate de provocatori și indivizi izolați, cu mitralieri și pușcași cu automate ai trupelor noastre. Mai mult trăgeau ai noștri”. Intrarea trupelor și blindatelor sovietice în capitală a provocat o reacție ostilă din partea populației.

O parte dintre manifestații din ziua precedentă se aflau în clădirile guvernamentale și le amenajau pentru a rezista la atacurile ce urmau să fie executate de unitățile Armatei Roșii în cursul nopții de 24 spre 25 octombrie 1956. În bilanțul trimis la Moscova, Anastas Mikoiian și Mihail Suslov precizau: „Toate focarele răscolitelor au fost neutralizate, este în curs de desfășurare neutralizarea principalului focar de la postul de radio, unde sunt concentrați aproximativ 4.000 de oameni. Ei au ridicat steagul alb, dar când reprezentanții autorităților ungare s-au prezentat, ei au pus drept condiție capitularea, destituirea lui Gero (Erno – prim-secretar al Partidului Muncii – n.n.), ceea ce, desigur, a fost respins. Comandamentul nostru își propune ca, pe timpul nopții, să lichideze acest focar (...) Caracteristic este faptul că aici lucrătorii maghiari și, în primul rând, lucrătorii din securitatea statului au opus răscolitelor o dărză rezistență și au cunoscut înfrângerea numai datorită terminării munițiilor și atacării lor de un batalion proaspăt din trupele maghiare, care a ieșit din subordonare. Tovarășii își exprimă părerea că armata ungară a acționat rău, cu toate că divizia de la Debrețin s-a comportat bine”.

În ziua de 25 octombrie 1956, sovieticii au întâmpinat dificultăți mult mai mari pe străzile Budapestei. Astfel, „în Piața Parlamentului s-a adunat o uriașă mulțime care, la cererea militarilor sovietici, a început să se împrăștie. Totodată, asupra trupelor noastre (sovietice – n.n.) s-au tras câteva salve de pe acoperșurile caselor și a fost incendiat un tanc de-al nostru cu o sticlă incendiară. Ca urmare a fost deschis focul... a fost împușcate 60 de persoane ungare, neincluzând răniții.

În afară de aceasta, lângă clădirea CC al PMU, sub privirile lui Serov, a început un duel de foc între tanchiștii noștri și o companie ungară venit să întărească paza clădirii. În acest duel de foc au fost omorâți zece oameni din compania ungară și o persoană, grav rănită (...) În oraș nu încetează tragerile cu automatele și adeseori cu tunurile de pe tancuri, ca răspuns la tragerile izolate de pe acoperșurile caselor și de la etajele superioare”.

Pe fondul luptelor care aveau loc în diferite locuri din capitală, Erno Gero a fost înlocuit cu Janos Kadar la conducerea Partidului Muncii. Apoi, Imre Nagy a întreprins demersuri împreună cu ceilalți membri din conducerea Biroului Politic, pentru a-i convinge pe emisarii Kremlinului să retragă trupele din Budapesta.

Sovieticii au primit un ajutor nesperat chiar de la două state membre NATO. La data de 29 octombrie 1956, Marea Britanie și Franța au înscenat un atac al Israelului împotriva Egiptului și au intervenit în forță în regiunea Canalului Suez, străduindu-se să ocupe principalele puncte strategice din Egipt. Președintele american Dwight

D. Eisenhower a solicitat autorităților de la Paris și Londra încetarea necondiționată a războiului din Orientul Mijlociu. În același timp, prinsa la mijloc între două conflicte, unul în Europa, celălalt în nord-estul Africii, administrația de la Casa Albă nu a mai avut puterea necesară pentru a susține o poziție intransigentă față de prima intervenție militară sovietică din Ungaria, care avusese loc în zilele precedente.

Nikita Hrușciov a speculat imediat slăbiciunile celor trei state occidentale, membre NATO. Astfel, la data de 31 octombrie 1956, a fost făcută publică hotărârea Guvernului de la Moscova de a scoate militarii sovietici din capitală. În același timp, 12 divizii și o serie de unități independente, sub comanda mareșalului Ivan Konev (comandantul suprem al Forțelor Armate Unite ale Organizației Tratatului de la Varșovia), se pregăteau pentru o intervenție decisivă împotriva demonstrațiilor anticomuniste”.

Atât în momentul intervenției militare în Ungaria, cât și în cei 33 de ani care au urmat, autoritățile de la Moscova au încercat să explice propriilor cetățeni că Guvernul ungar a solicitat ajutorul Armatei Roșii pentru anihilarea „elementelor contrarevoluționare”. În același timp, Imre Nagy a fost învinuit de trădare, ca urmare a intenției sale, exprimate oficial la data de 1 noiembrie 1956, de a scoate Ungaria din Organizația Tratatului de la Varșovia.

Deși s-a refugiat la Ambasada Iugoslaviei din Budapesta și a cerut protecție diplomatică, prim-ministrul ungar a fost convins ulterior să renunțe la acel adăpost. Sovieticii l-au capturat la data de 22 noiembrie 1956, fără să țină cont de promisiunile lor anterioare, apoi au supravegheat exilul său temporar în România. După reintoarcerea în Ungaria a avut loc un proces soldat cu condamnarea și executarea lui Imre Nagy și a colaboratorilor săi apropiați la 16 iunie 1958. Dr Petre OPRÎȘ

talei ungare și a localităților Tekeli și Vespem.

Ordinul de luptă emis de mareșalul Ivan Konev avea următoarea precizare: „În conformitate cu cererea Guvernului Republicii Populare Ungare, pe baza încheierii între țările lagărului socialist a Organizației Tratatului de la Varșovia, acord obligă să se ia măsuri puse de acord necesare pentru întărirea capacității lor de apărare, în vederea apărării muncii pașnice a popoarelor lor, să garanteze integritatea frontierelor și teritoriilor lor și să asigure apărarea împotriva unei agresiuni, trupele sovietice au trecut la îndeplinirea obligațiilor aliate”.

Atât în momentul intervenției militare în Ungaria, cât și în cei 33 de ani care au urmat, autoritățile de la Moscova au încercat să explice propriilor cetățeni că Guvernul ungar a solicitat ajutorul Armatei Roșii pentru anihilarea „elementelor contrarevoluționare”. În același timp, Imre Nagy a fost învinuit de trădare, ca urmare a intenției sale, exprimate oficial la data de 1 noiembrie 1956, de a scoate Ungaria din Organizația Tratatului de la Varșovia.

Deși s-a refugiat la Ambasada Iugoslaviei din Budapesta și a cerut protecție diplomatică, prim-ministrul ungar a fost convins ulterior să renunțe la acel adăpost. Sovieticii l-au capturat la data de 22 noiembrie 1956, fără să țină cont de promisiunile lor anterioare, apoi au supravegheat exilul său temporar în România. După reintoarcerea în Ungaria a avut loc un proces soldat cu condamnarea și executarea lui Imre Nagy și a colaboratorilor săi apropiați la 16 iunie 1958. Dr Petre OPRÎȘ

DIN PRESA EXILULUI

Corespondența de la funeraliile lui Imre Nagy

La 16 iunie a.c. au avut loc la Budapesta funeraliile oficiale ale conducătorilor revoluției maghiare din 1956 – Imre Nagy, Geza Losonczy, Pal Maleter, Miklos Gimes și Jozsef Szilagy, execuțai de guvernul Kadar la 27 iunie 1958 (Gea Losonczy a murit în închisoare).

Aceste funeralii au fost impuse actualului guvern maghiar de opinie publică din această țară și ele au fost organizate exclusiv de opoziția națională, în principal de Forumul Democratic Maghiar, formația politică cea mai importantă sub aspect numeric a opoziției din Ungaria.

În afară de persoane sau organisme naționale maghiare, au fost invitate să participe și o serie de delegații străine. Este de notat că Partidul Muncitoresc Socialist Ungar (PC) n-a fost invitat, nepermițându-i-se prezența ca atare la ceremonie. Pe de altă parte, statul a fost reprezentat de primul ministru și de președintele parlamentului, ambelor organisme permițându-li-se să depună și coroane de flori. În ajun, într-un comunicat comun, guvernul și parlamentul au consacrat pentru prima dată în mod oficial termenul de revoluție, vorbind despre evenimentele din 1956.

Invitat la ceremonii pe ambasadorii acreditați la Budapesta, organizatorii au specificat însă că nu invită ambasadorii a patru țări: China, Coreea de Nord, Albania și România. În schimb, românii – nu statul sau regimul din România – au fost reprezentați de două delegații distincte: prima a organizației refugiaților români din Ungaria, România Liberă, cealaltă, formată dintr-un grup compus din șase români stabiliți în Franța – Germania și Elveția, invitați ai Forumului Democrat Maghiar. Ambele delegații românești au depus coroane de flori: cea a României Libere a fost depusă la picioarele sicriilor celor calificați a fi eroii revoluției maghiare din 1956 de către doi dintre actualii conducători ai organizației, Doru Stăicu și Emil Iovănescu; coroauna opozițiilor români stabiliți în Occident, care purta o panglică cu tricolorul românesc pe care stătea scris: În numele prieteniei româno-maghiare, a fost depusă de Stelian Bălănescu, Mihnea Berindei, Ariadna Combes, Mihai Korne, Ion Vianu și Dinu Zamfirescu.

Ceremoniile funerare de la Budapesta s-au desfășurat în doi timpi: ceremonia publică propriu-zisă, care a avut loc în imensa piață a Eroilor din Budapesta și ceremonia reînnumării sicriilor, care a avut loc la cimitirul principal budapestan, doar în prezența familiilor și a unui număr limitat de persoane. În dimineața zilei de 16 iunie, orașul își plângea martirii. Ziua a fost oficial proclamată ca zi de doliu național, instituțiile publice permițând salariaților lor să absenteze, dacă doreau. Steaguri negre și pavilionul național în bernă se află pe toate edificiile publice. Piața Eroilor, drapată în negru și cu steagurile maghiare, așa cum erau ele în timpul revoluției, cu stema republicii comuniste tăiată sau cu o mare pată neagră în locul ei. Pe treptele umida dintre cele două muzee care limitează piața erau așezate pe un adevărat covor de flori cele șase sicrie străjuite de torțe.

Dialog nr. 101-102 din iulie-august 1989 Document din volumul: Dinu Zamfirescu, Și noi am condamnat comunismul din exilul parizian, București, Editura Paideia, 2008, p. 286-288

Lângă fiecare se schimba câte o gardă de onoare, în afară de sicriile celor cinci conducători amintiți, un al șaselea sicriu simboliza toate celelalte victime care au fost masacrate atât de sovietici, cât și de regimul comunist ungar.

Între orele 9:00 și 11:00, mii și mii de unguri de toate vârstele, cei mai mulți cu ochii înlăcrimați, defilau în fața sicriilor într-o tăcere impresionantă, depunând câte-o floare. În Piața Eroilor, după apăreriile oficiale, se strânseseră un sfert de milion de oameni, în acest timp, prin megafoane se pomeneau, în ordine alfabetică, numele și profesia celor 235 de unguri execuțai de către autoritățile maghiare după înăbușirea revoluției.

Fapt semnificativ? În ajun stațuia lui Lenin care se afla în apropierea Pieței Eroilor a fost demontată, sub motivul oficial al unei restaurări.

Televiziunea maghiară a filmat și difuzat în direct întreaga ceremonie. Atunci când delegația opozițiilor români din Occident a depus coroauna cu panglica tricoloră, camerele au insistat în mod deosebit, filmând parcurul delegației și scena depunerii coroanei.

Singura țară socialistă care a depus o coroaună a fost Iugoslavia, în schimb, toate ambasadere occidentale au depus coroane de flori.

După ora 11:00 au luat cuvântul mai mulți vorbitori. Printre ei am remarcat: pe reprezentantul opoziției, Imre Sinkovics, care a dat citire declarației comune a diferitelor organizații ale opoziției maghiare; pe Miklos Vasarhelyi, singurul supraviețuitor al grupului guvernamental din 1956, care s-a arătat deosebit de intransigent față de regimul Kadar; pe Sandor Racz, fostul președinte al Consiliului Muncitoresc al Budapestei din 1956 – de fapt, unde se afla centrul real al puterii în timpul revoluției – care a cerut îndeplinirea a două condiții prealabile în vederea trecerii la o democrație în Ungaria: evacuarea Ungariei de către sovietici și o concentrare a forțelor opoziției naționale; pe Imre Mecs, fost comandant la moarte și apoi grațiat, care a propus să se depună jurământul lui Petofi, în sensul ca ungurii să nu mai devină robi; pe Tibor Zimanyi, președintele asociației foștilor deținuți politici, care a declarat că ucigașii mai sunt încă printre noi; pe generalul Bela Kiraly, fost comandant al gărzii naționale în 1956, condamnat la moarte în contumacie, stabilit în Statele Unite, care a spus că astăzi este momentul în care se face dreptate; pe Victor Orban care, în numele tineretului maghiar (FIDESZ), a cerut și el evacuarea rușilor: noi nu le suntem cu nimic datori rușilor, deci să nu se aștepte să le mulțumim.

Serviciul de ordine, de o remarcabilă eficacitate, era asigurat numai de membri ai Forumului Democrat Maghiar; nici o uniformă de poliție sau militară, până foarte departe de locul ceremoniei.

Aconto

ORIZONTAL: 1) Mari de stat (od.). 2) Sursă de lumină traversând emisferele. 3) Ansamblu de jocuri populare – Aparatul de jos. 4) Pătrunde în esența lucrurilor – A participa la o cursă... cu miză. 5) Ajuns la poarta suspinelor – Un fel de a ieși treptat în relief la o anumită materie – Semizmeul. 6) Dacă nu au intrat în horă trebuie să joace – La drept vorbind, sunt ținute la bară. 7) Folosită la băutul covoarelor – Fete-ntoarsel – Gen de sântăle... de fier. 8) Trecuți în lumea celor drepti – Delegații de la central – Factor esențial. 9) Duce... pe căi oculte. 10) Tăiată la cap și la coadă! – Local cu orcheștră. 11) Carte de căpătâi! – Are o notă de distincție aparte.

VERTICAL: 1) Nelipsiți la plăci turnate. 2) Carne de reni! – Anexe în portul fluvial. 3) Asigură o transmisiune la distanță – Atributul omului de lângă tine. 4) Tip de trac – Afișate prezentând schema posturilor. 5) A servi felul unu la masă – Se face de răs în public. 6) Act de cultură urmând culesului – Prins cu ace în anexă. 7) Se prezintă slab la o cursă de urmărire (pl.). – Schimb de... figuri. 8) Preț mediu! – Termen de revenire – Lovitură de teatru la o rundă de box. 9) Echivalent la un dar... neprețuit! – Toți la mijloc! – Haină cu defecte. 10) Afla-te-n vârful tocurilor! – Consum intern. 11) Tip de soldat prost (pl.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Revista Rebus, nr. 23/1989

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Stația specială de salvare a Ministerului Sănătății cu sediul în București, încadrează de urgență trei paznici de noapte.

Oficiul Farmaceutic municipal unu din București, încadrează prin transfer tehnicieni auto, ingineri pentru distribuție – primire, electricieni, în conformitate cu Legea 12/1971. Relații la sediul întreprinderii.

VÂNZĂRI

Vând la preț convenabil fotolii,

birou, studio, șifonier, scaune și masă, etajeră fier forjat, fotoaparatur Zenit, galerii pentru perdele, jocuri electronice, cojoc damă și bărbătesc, mașină spălată automată, haină bărbătească piele, diverse obiecte.

Vând urgent butelie de voiaj, radiocasetofon stereo, autotransformator, ceas de buzunar, electromotor, pendulă, televizor defect, îmbrăcăminte, tricotate, încălțăminte damă și copii.

Vând aparat foto Canon cu zoom, teleobiectiv, dubluradiocasetofon, dormitor pentru tineret, frigider, congelator.

Vând apartament în zonă ultracentrală, două camere, semidecomandate, toate utilitățile sau schimb prin apartament cu trei camere, proprietate, aceeași zonă sau în apropiere.

CUMPĂRĂRI

Cumpăr canapea și fotolii stil vechi, foarte bine întreținute, pahare de cristal sau seturi de masă, totul impecabil.

Cumpăr casă de trei sau patru camere, la curte, depindește, zonele: Piața 1 Mai, Piața Chibrit sau împrejurimi.

vremea

În țară, vremea a fost răcoasă, iar cerul variabil în sud-vestul țării și mai mult noros în celelalte zone. Au căzut ploici cu caracter de aversă, însoțite și de descărcări electrice în cea mai mare parte a teritoriului, exceptând sud-vestul țării. Izolat a căzut grindină, iar cantitățile de apă au depășit 20 de litri pe metru pătrat. În zona de munte, la peste 2.000 m altitudine, precipitațiile au căzut sub formă de lapoviță și de ninsoare. Vântul a suflat slab până la moderat, prezentând, local, intensificări la munte, cu viteze cuprinse

între 35 și 75 km pe oră. Temperaturile maxime au fost cuprinse în general între 16 și 24 de grade, iar cele minime, între 6 și 16 grade. Izolat, în vestul și în centrul țării s-a produs ceață.

La București, vremea a fost răcoasă, cu cerul mai mult noros. Temporar a plouat, mai ales sub formă de aversă, și s-au semnalat descărcări electrice. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperatura maximă a urcat până la 23 de grade, iar minima a fost cuprinsă între 13 și 15 grade.

tv 16 iunie 1989

19:00 Telegazeta
19:25 Epoca Nicolae Ceaușescu – epoca marilor infăptuiri revoluționare
Impetuoaasa dezvoltare economică și afirmarea largă, nestingeră a personalității umane. Redactor Vartan Arachelian
19:45 România în lume. Documentar. Redactor Paul Șoloc
20:05 Tezele și orientările formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu – program de muncă și acțiune revoluționară
Calitate – competitivitate – export
Redactor Octavian Cepraga

20:25 Copiii cântă patria și partidul
Program literar-muzical-coregrafic în interpretarea unor formații pionieresti și ale șoimilor patriei, laureatele Festivalului național „Cântarea României”. Redactor Ina Sterescu
20:45 Învăimânt – cercetare – producție
A construi pentru țară. Reportaj
Redactor Anca Atanasiu
21:05 Univers, materie, viață
Emisiune de educație material-științifică
Istoria Pământului, ultimul episod
Substanțe energetice
Substanțe hidrotermale

Participă dr. Nicolae Ticleanu, dr. ing. Mihai Ștefănescu, dr. Șerban Valic de la Institutul de Geologie și Geofizică București, hidrogeolog Simion Georgel de la Întreprinderea de Prospecțiuni Geologice și Geofizice București, și geolog Artemiu Pricăjan de la Inspectia de Stat Geologică, Ministerul București. Redactor Ion Ruș
21:35 Selecțiuni din concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii pe platforma industrială a orașului Medgidia. Redactor Adriana Rogovschi
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

amintiri

Unitățile de producție și prestări servicii ale cooperăției de producție, achiziții și desfășurarea marfurilor realizează o gamă largă de articole de artizanat și artă populară din: lemn, ceramică, sticlă, cristal, fier forjat, precum și cusături, jesături naționale, covoare, cojoace-pieptare, împletituri din răchită și paie, confecții, tricotate, articole și confecții de broderie manuală și de mașină, articole de uz casnic și gospodăresc și alte produse.

Producător: COOP – Centrala de producție, prestări și construcții București, Bulevardul Magheru 31. Telefon 59 20 20, Telex. 11701.